

سراب توسعه

«سراب توسعه» مجموعه‌ای از یادداشت‌ها و سرمقاله‌های مسعود خونساری، رئیس پیشین اتاق بازرگانی تهران و از چهره‌های شناخته‌شده در عرصه اقتصاد ایران است که طی چند سال در نشریه «آینده نگر» منتشر شده و اکنون در قالب کتابی مستقل در دسترس عموم قرار گرفته است. این اثر با نگاهی انتقادی و تحلیلی به وضعیت اقتصاد ایران، بویژه در سال‌های ۹۳ تا ۹۷، می‌پردازد و تلاش دارد تصویری روشن از چالش‌های توسعه در کشور ارائه دهد. در محتوای کتاب، نویسنده با بررسی تجربه‌های اقتصادی ایران، نشان می‌دهد که بسیاری از سیاست‌های اتخاذ شده در حوزه اقتصاد بیشتر شبیه «سراب» بوده تا مسیر واقعی توسعه. او به مسائلی چون رکود مزمن، تورم، ناکارآمدی نظام بانکی و مشکلات بخش تولید اشاره می‌کند و توضیح می‌دهد که چرا این سیاست‌ها نتوانسته به رشد پایدار و توسعه واقعی منجر شود.

ویژگی برجسته کتاب، نگاه واقع‌گرایانه و مبتنی بر تجربه عملی نویسنده است. برخلاف بسیاری از متون صرفاً دانشگاهی، «سراب توسعه» حاصل سال‌ها فعالیت خونساری و بخش خصوصی و تعامل مستقیم با فعالان اقتصادی است. همین امر باعث شده کتاب نه‌تنها برای پژوهشگران اقتصاد، بلکه برای مدیران، سیاست‌گذاران و حتی عموم علاقه‌مندان به مسائل اقتصادی ایران جذاب و آموزنده باشد.

فهرست کتاب شامل مجموعه‌ای از مقالات تحلیلی است که هر یک به موضوعی خاص در اقتصاد ایران اختصاص دارد؛ از بررسی رکود و تورم گرفته تا نقد سیاست‌های ارزی و تجاری، نقش دولت در اقتصاد و چالش‌های بخش خصوصی. این فصل‌ها به ترتیب خواننده را با ابعاد مختلف مشکلات اقتصادی کشور آشنایی‌کنند و در نهایت تصویری کلی از چرایی عقب‌ماندگی توسعه در ایران ارائه می‌دهند.

اخبار

آغاز ثبت‌سفارش واردات برنج از ۱۲ آذر

با وجود تعویق چندباره، ثبت‌سفارش واردات ۱۸۰ هزار تن برنج از امروز ۱۲ آذر ا سر گرفته می‌شود. اما واردکنندگان هشدار می‌دهند تا زمانی که بدهی‌های ارزی تسویه نشود و از جدید تخصیص نگیرد، این ثبت‌سفارش‌ها به ورود واقعی کلا منجر نخواهد شد.

بر اساس اطلاع‌ات وزارت جهاد کشاورزی، ثبت سفارش فصل زمستان برای برنج سفید از ۱۲ آذر آغاز می‌شود و اعتبار ثبت سفارشات ۳ ماهه است.

دبیر انجمن واردکنندگان برنج ایران در گفت‌وگو با ایسنا، با اشاره به اینکه ثبت‌سفارش ۱۸۰ هزار تن برنج هندی و پاکستانی برای فصل زمستان قرار بود ۸ آذرماه بازگشایی شود اما به دلیل مسائل فنی و زیرساختی این امر محقق نشد، گفت: باید طبق اطلاعیه جدید وزارت جهاد کشاورزی، زمان بازگشایی ثبت‌سفارش‌ها به ۱۲ آذر(امروز) موکول شده است.

به گفته مجیدرضا خاکی، واریته‌های پاکستانی شامل سوپر باسماتی، ۱۱۲۱ و ۲۸۶ و واریته‌های هندی شامل ۱۵۰۹ و ۱۷۱۸ مجاز به ثبت‌سفارش هستند و در صورت تحقق، می‌توانند در برقراری ثبات در بازار نقش مؤثری داشته باشند. چنانچه موانع موجود برطرف شود، انتظار می‌رود محموله‌های مربوط به این دوره ثبت‌سفارش، ظرف یک تا ۲ ماه آینده وارد کشور شود. خاکی همچنین با اشاره

به صدور مجوز ثبت‌سفارش برنج کیفی پاکستانی در این نوبت گفت: در صورت فراهم شدن شرایط، ورود این نوع برنج قطعاً به تعدیل قیمت برنج ایرانی کمک خواهد کرد. دبیر انجمن واردکنندگان برنج ایران با اشاره به اینکه صدور ثبت‌سفارش به‌تنباهایی به معنای ورود کالا نیست، تأکید کرد: نکته مهم این است تا زمانی که تخصیص و تأمین ارز متوقف باشد، این ثبت‌سفارش‌ها به کالای منجر نخواهند شد. در حال حاضر، پرداخت‌های ارزی واردکنندگان ایرانی به طرف‌های خارجی نزدیک به یک سال مقب افتاده و انباشستگی آن نیز به رقم قابل توجهی رسیده است. این مساله باعث شده طرف خارجی نسبت به ادامه تجارت با ایران و فروش کالا تردید داشته باشد و از طرفی مشکلات و هزینه‌های سنگینی نیز به واردکننده تحمیل شود. بنابراین ضروری است با هماهنگی میان وزارت جهاد کشاورزی و بانک مرکزی، حداقل بخشی از ارزهای معوق در اسرع وقت پرداخت شود تا روند تأمین این کالای اساسی تداوم یابد.

■ ■ ■

قیمت نفت با افزایش ریسک‌های ژئوپلیتیک سعودی شد

قیمت نفت در ابتدای معاملات روز سه‌شنبه آسیا که فعالان بازار در حال ارزیابی خطرات ناشی از حملات پهپادهای اوکراینی به سایت‌های انرژی روسیه و افزایش تنش‌های آمریکا و ونزوئلا بودند، برای دومین روز متوالی افزایش یافت. قیمت نفت برنت با ۱۴ سنت معادل ۰٫۲ درصد افزایش به ۶۳ دلار و ۲۱ سنت در هر بشکه رسید. نفت وست تگزاس اینترمیدیت آمریکا با ۱۸ سنت معادل ۰٫۳ درصد افزایش به ۵۹ دلار و ۵۰ سنت در هر بشکه رسید.

هر ۲ شاخص نفتی روز دوشنبه با بیش از یک درصد افزایش بسته شده بودند. کنسر سیوم خط لوله کاسپین (سی‌سی‌سی)، روز دوشنبه اعلام کرد پس از حمله بزرگ پهپادی اوکراین در ۲۹ نوامبر، انتقال نفت را از یک نقطه پهلوگیری در پایانه دریای سیاه از سر گرفته است. تحلیلگران شرکت ریترووش و همکاران در اطلاعاتی‌های اعلام کردند: «این اقدام نظامی بیشتر از این نظر ما را تأیید می‌کند که دستیابی به توافق صلح در آینده نزدیک بسیار بعید است.

در جبهه مذاکره، ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهور اوکراین روز دوشنبه گفت اولویت‌های کشورش حفظ حاکمیت و تضمین ضمانت‌های امنیتی قوی است و اختلافات ارضی همچنان پیچیده‌ترین اختلافات است.

بسیار بالاتر از استاندارد جهانی است. بر اساس آمار، هر ایرانی حدود ۵ برابر میانگین جهانی گاز مصرف می‌کند. این تفاوت آشکار نشان می‌دهد مشکل اصلی ایران نه در کمبود منابع، بلکه در الگوی مصرف نامتوازن و ضعف مدیریت انرژی نهفته است؛ مسأله‌ای که در نهایت به بحران ناترازی گاز و فشار بر نیروگاه‌ها و صنایع منجر شده و کشور را به سمت استفاده از سوخت‌های آلاینده‌ای مانند مازوت سوق داده است.

■ افزایش مصرف خانگی باعث کاهش سهم نیروگاه‌ها از گاز می‌شود

بخش عمده مصرف در حوزه‌های خانگی و تجاری متمرکز است و در فصل‌های سرد سال، افزایش شدید مصرف خانگی باعث کاهش سهم نیروگاه‌ها از گاز می‌شود. همین الگوی نامتوازن مصرف، نیروگاه‌ها را به سمت استفاده از سوخت‌های آلاینده‌ای مانند مازوت سوق داده و بحران‌های زیست‌محیطی را تشدید کرده است.

در مقیاس جهانی، مصرف گاز در سال ۲۰۲۳ حدود ۴۱۰۰ میلیارد مترمکعب بوده است. سرانه مصرف گاز طبیعی ایران در همین سال حدود ۲۸۸۱ متر مکعب گزارش شده که این کشور را پس از امارات، عربستان و روسیه در جایگاه چهارمین کشور پرمصرف از نظر سرانه قرار می‌دهد. به بیان دیگر، مصرف گاز ایرانی‌ها حدود ۵ برابر میانگین جهانی است. در حالی که بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته با سیاست‌های مدیریت مصرف، بهینه‌سازی انرژی و تنوع‌بخشی به منابع توانسته‌اند از چنین ترازوی جلوگیری کنند، ایران همچنان با الگوی مصرفی بی‌رویه مواجه است.

جمع‌بندی این وضعیت نشان می‌دهد ایران با وجود ذخایر عظیم گاز، به دلیل مصرف بی‌رویه داخلی، ضعف زیرساخت‌های انتقال و ذخیره‌سازی و نبود سیاست‌های کارآمد مدیریت مصرف، با چالشش ناترازی گاز روبه‌رو است. این چالش نه‌تنها نیروگاه‌ها را به سمت مصرف مازوت سوق داده و آلودگی هوا را افزایش داده، بلکه ثابت می‌کند بدون اصلاح الگوی مصرف و سرمایه‌گذاری جدی در زیرساخت‌ها، حتی بزرگ‌ترین ذخایر گازی جهان نیز پاسخگوی نیازهای کشور نخواهد بود.

ثبات در حباب، خود نشانه‌ای است از اینکه بخش مهمی از قیمت سسکه هیچ ارتباطی با ارزش ذاتی آن ندارد. در گذشته فاصله رشد دلار و سکه نهایتاً یک تا ۵ درصد بود اما امروز این نسبت به بیش از ۵۴ درصد رسیده است؛ شکافی تاریخی که نشان می‌دهد بازار دیگر بر اساس منطق قدیمی حرکت نمی‌کند و قواعد تازه‌ای بر آن حاکم شده است.

ریشه این وضعیت تنها در بازار جهانی طلا نیست، هر چند کاهش استخراج، افزایش هزینه‌های تولید و سرمایه‌گذاری بی‌سابقه کشورها بر طلا، قیمت جهانی را صعودی کرده و پیش‌بینی‌ها حتی را رسیدن اونس به ۵۰۰۰ دلار خبر می‌دهند. در داخل کشور نیز افزایش نرخ ارز، محدود بودن عرضه، حجم بالای تقاضا و حساسیت شدید سکه به اخبار سیاسی، همه دست به دست هم داده‌اند تا سرعت رشد سکه از دلار پیشی بگیرد. سکه همواره نسبت به هیجان و خبر واکنش سریع‌تری نشان می‌دهد و همین ویژگی آن را به شاخصی پیشرو در بازار تبدیل کرده است.

اما آنچه ریسک خرید طلا و سکه را افزایش می‌دهد، همین حباب پایدار و شکاف عمیق میان ارزش واقعی و قیمت بازار است. سرمایه‌گذاران خرد که برای حفظ ارزش پول خود به سکه پناه می‌برند، در واقع وارد بازاری می‌شوند که بخش بزرگی از قیمت آن بر پایه انتظارات و هیجان‌ها بنا شده است. این یعنی هر تغییر در سیگنال‌های سیاسی یا اقتصادی می‌تواند به‌سرعت حباب را تخلیه و زیان سنگینی به خریداران وارد کند. نبود ابزارهای پوشش ریسک در بازار طلا، فشار تقاضا بر سکه فیزیکی را تشدید کرده و نقدینگی سرگردان را به کالایی سوق داده که ظرفیت عرضه‌اش محدود است. انتقال تقاضا از طلاهای زینتی به سکه نیز شیب افزایش قیمت را بیشتر کرده، در حالی که سیاست‌های محدود بانک مرکزی در عرضه رسمی – از طریق حراج یا ضرب سکه – توان پاسخگویی به این حجم تقاضا را ندارد. نتیجه آن، بازاری است که بیش از هر چیز بر پایه انتظارات و هیجان بنا شده و هر لحظه آماده نوسان‌های شدید است.

یک سرمایه‌گذاری مطمئن باشد، یک ریسک جدی محسوب می‌شود. حباب بزرگ و پایدار، حساسیت شدید به اخبار سیاسی و نبود ابزارهای مدیریت ریسک، همه عواملی هستند که می‌توانند سرمایه‌های خرد را در معرض زیان‌های ناگهانی قرار دهند. بازار امروز بیش از آنکه بازتاب ارزش واقعی طلا باشد، بازاری از انتظارات و هیجان است؛ بازاری که در آن هر لحظه ممکن است حباب فروپاشد و خریداران را با واقعیت تلخ زیان مواجه کند.

■ وضعیت تولید و مصرف گاز در ایران

ایران با در اختیار داشتن بیش از ۳۳ تریلیون مترمکعب ذخایر اثبات‌شده گاز، دومین کشور جهان از نظر منابع گازی به شمار می‌رود. بخش عمده این تولید، یعنی بیش از ۷۰ درصد، از میدان عظیم پارس جنوبی تأمین می‌شود. ظرفیت تولید روزانه کشور در شرایط ایده‌آل حدود یک‌هزار میلیون مترمکعب برآورد شده و در سال‌های اخیر تولید سالانه ایران به حدود ۲۷۵ میلیارد متر مکعب رسیده است؛ رقمی که جایگاه ایران را در میان ۳ تولیدکننده بزرگ گاز جهان تثبیت کرده است. با وجود این سطح تولید، مصرف داخلی گاز در ایران بسیار بالاست. آمارها نشان می‌دهد ایران با تنها یک درصد جمعیت جهان، نزدیک به ۶ درصد گاز طبیعی دنیا را مصرف می‌کند. ایران با مصرف سالانه حدود ۲۴۶ میلیارد مترمکعب گاز طبیعی، در جایگاه چهارمین مصرف‌کننده بزرگ جهان قرار دارد. این در حالی است که تنها یک درصد جمعیت جهان را در اختیار دارد اما نزدیک به ۶ درصد کل گاز دنیا را مصرف می‌کند؛ رقمی که نشان‌دهنده شکاف جدی میان ظرفیت منابع و الگوی مصرف داخلی است.

در سطح جهانی، ۳ کشور اصلی بیش از ایران قرار دارند. ایالات متحده آمریکا بزرگ‌ترین مصرف‌کننده گاز جهان است و سالانه بیش از ۸۰۰ میلیارد مترمکعب گاز مصرف می‌کند. گستردگی صنایع انرژی‌بر، تولید برق با گاز طبیعی و مصرف بالای خانگی و تجاری، مهم‌ترین دلایل این حجم عظیم مصرف به شمار می‌رود. پس از آمریکا، روسیه دومین مصرف‌کننده بزرگ گاز است. این کشور با مصرف سالانه حدود ۴۰۰ میلیارد مترمکعب، بخش بزرگی از انرژی خود را از گاز طبیعی تأمین می‌کند و به دلیل ذخایر عظیم، وابستگی بالایی به این منبع دارد. چین نیز در جایگاه سوم قرار دارد و مصرف سالانه آن حدود ۳۶۰ میلیارد متر مکعب برآورد می‌شود. رشد سریع اقتصادی، توسعه صنایع و افزایش تقاضای انرژی در دهه اخیر، مصرف گاز چین را به‌طور قابل توجهی افزایش داده است.

ایران پس از این ۳ کشور در رتبه چهارم قرار دارد اما نکته مهم آن است که سرانه مصرف گاز در ایران

ذرات معلق و گوگرد در هوا منجر می‌شود. این مساله در کلانشهرهایی مانند تهران، اصفهان و اهواز به بحران آلودگی هوا دامن زده است. دومین پیامد، افزایش بیماری‌های تنفسی و قلبی ناشی از آلودگی هواست که هزینه‌های سنگینی بر نظام سلامت کشور تحمیل می‌کند. سومین پیامد نیز ناکارآمدی اقتصادی است؛ استفاده از مازوت به جای گاز طبیعی نشان‌دهنده ضعف در مدیریت منابع انرژی و ناتوانی در توسعه زیرساخت‌های گازی است. این وضعیت به کاهش بهره‌وری نیروگاه‌ها و افزایش هزینه تولید برق منجر می‌شود.

این تناقض در سیاست‌گذاری انرژی در حالی است که ایران یکی از بزرگ‌ترین دارندگان ذخایر گاز طبیعی در جهان است اما نیروگاه‌های کشور همچنان به مصرف مازوت وابسته‌اند. این تناقض ناشی از چند عامل است؛ افزایش مصرف خانگی گاز به دلیل نبود سیاست‌های مدیریت مصرف و بهینه‌سازی انرژی، ضعف در توسعه زیرساخت‌های انتقال و ذخیره‌سازی گاز که امکان تأمین پایدار نیروگاه‌ها را محدود کرده و عدم هماهنگی میان وزارت نفت و وزارت نیرو در تخصیص منابع انرژی و اولویت‌بندی مصرف.

راهکارهای پیشنهادی برای خروج از این چالش شامل تنوع‌بخشی به سبد انرژی نیروگاه‌ها با توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر و کاهش وابستگی به سوخت‌های فسیلی، سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های گازی برای افزایش ظرفیت انتقال و ذخیره‌سازی، مدیریت مصرف خانگی و صنعتی از طریق اصلاح الگوی مصرف و افزایش بهره‌وری و کاهش تدریجی مصرف مازوت با جایگزینی سوخت‌های پاک‌تر و اعمال سیاست‌های سختگیرانه زیست‌محیطی است.

از این رو مصرف روزانه بیش از ۲۱ میلیون لیتر مازوت در نیروگاه‌های ایران نمدادی از ضعف مدیریت مصرف است. در حالی که وزارت نیرو و وزارت نفت تلاش می‌کنند با تقسیم سهمیه‌ها از آن عبور کنند، تا زمانی که راهبردی واحد و بلندمدت برای مدیریت منابع انرژی تدوین نشود، نیروگاه‌ها همچنان به مازوت وابسته خواهند ماند و چرخه بحران تکرار خواهد شد.

گروه اقتصادی: مصرف روزانه بیش از ۲۱ میلیون لیتر مازوت در نیروگاه‌های کشور بار دیگر موضوع مدیریت انرژی و پیامدهای زیست‌محیطی را به صدر اخبار آورده است. ایران در شرایطی قرار دارد که به دلیل مصرف خارج از الگوی گاز با محدودیت‌های در تأمین گاز طبیعی برای نیروگاه‌ها مواجه است و همین مساله باعث شده باشد. این روند نه‌تنها به آلودگی هوا دامن می‌زند، بلکه به هدررفت منابع نیز منجر می‌شود. در شرایطی که ایران می‌تواند منابع گاز را صادر کند با مصرف بیش از حد این منابع هدر می‌رود و حتی در زمان پیک مصرف، ایران مجبور به واردات گاز نیز شده است و این مساله حکایت از ضعف در سیاست‌گذاری و مدیریت منابع انرژی توسط وزارت نفت نیز دارد.

در حال حاضر ۱۳ نیروگاه مازوت‌سوز در کشور فعال هستند. این نیروگاه‌ها بسته به شرایط عرضه و تقاضای گاز و همچنین وضعیت تعمیرات واحدها، به مصرف مازوت روی می‌آورند. در مجموع روزانه حدود ۲۱،۱ میلیون لیتر مازوت در ۱۵ نیروگاه کشور سوزانده می‌شود؛ رقمی که نشان‌دهنده وابستگی جدی بخش تولید برق به این سوخت سنگین و آلاینده است.

محمدجواد فروغی، مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی به‌رهمرداری تولید شرکت مادر تخصصی تولید نیروی برق حرارتی در توضیح چرایی استفاده از مازوت به جای گاز تأکید کرده است: «در فصل‌های سرد سال، مصرف گاز خانگی بشدت افزایش یافته و سهمیه گاز نیروگاه‌ها کاهش می‌یابد. در چنین شرایطی اگر سهمیه محدود گاز به نیروگاه‌های مازوت‌سوز اختصاص داده شود، نیروگاه‌های گازوئیل‌سوز ناچار به استفاده از سوخت دوم خواهند شد. این مساله ذخایر گازوئیل کشور را با سرعت بیشتری کاهش می‌دهد و بحران‌هایی مشابه سال گذشته را رقم می‌زند. بنابراین سیاست فعلی بر این مناسبت که نیروگاه‌های مازوت‌سوز از مازوت استفاده کنند تا مصرف گازوئیل در سایر نیروگاه‌ها کمتر شود.

پیامدهای این سیاست بسیار گسترده است. نخست آنکه مازوت یکی از آلاینده‌ترین سوخت‌ها محسوب می‌شود و مصرف گسترده آن در نیروگاه‌ها به افزایش

گروه اقتصادی: بازار جهانی اونس طلا پس از جهش روز دوشنبه که آن را به بالاترین سطح ۶ هفته اخیر رسانده بود، در نخستین ساعات معاملات سه‌شنبه با افتی ملایم روبه‌رو شد. گزارش رویترز نشان می‌دهد رشد سود اوراق خزانه‌داری آمریکا و برداشت سود توسط برخی معامله‌گران، فضای بازار را محتاط‌تر کرده و حساسیت‌ها را بیش از انتشار داده‌های کلیدی اقتصادی آمریکا افزایش داده است؛ داده‌هایی که می‌تواند مسیر آینده نرخ بهره در فدرال رزرو را تعیین کند.

افزایش سود اوراق ۱۰ ساله خزانه‌داری به بالاترین سطح در ۲ هفته اخیر، جذابیت طلا را به عنوان دارایی بدون سود کاهش داده و سرمایه‌گذاران را به احتیاط بیشتر واداشته است. تحلیلگران معتقدند جرموم پاول، رئیس فدرال رزرو، برخلاف برخی مقامات این نهاد، تمایل کمتری به کاهش زودهنگام نرخ بهره دارد، در حالی که شاخص هزینه‌کرد مصرف‌فردی – معیار ترجیحی فدرال رزرو برای تنظیم تورم – انتظار می‌رود در محدوده‌ای ملایم باقی بماند.

پاول در سخنرانی خود در دانشگاه استنفورد هیچ اشاره‌ای به سیاست پولی یا وضعیت اقتصاد نداشت اما نگاه‌ها اکنون به داده‌های مهم این هفته دوخته شده است؛ از جمله گزارش اشتغال ماه نوامبر و شاخص هزینه‌کرد مصرف‌فردی در سپتامبر. بازار با احتمال ۸۸ درصدی انتظار دارد فدرال رزرو در نشست دسامبر نرخ بهره را کاهش دهد. در تحولات سیاسی، کوین هست، مشاور کاخ سفید اعلام کرده در صورت انتخاب آماده است ریاست فدرال رزرو را برعهده گیرد. اسکاوت بَسنِت، وزیر خزانه‌داری آمریکا نیز احتمال معرفی نامزد جدید پیش از کریسمس را مطرح کرده است. هست، همانند ترامپ از موافقان نرخ بهره پایین است؛ سیاستی که معمولاً به نفع بازار طلا تمام می‌شود و می‌تواند موج تازه‌ای از تقاضا ایجاد کند. همزمان صندوق SPDR – بزرگ‌ترین صندوق ETF با پشتوانه طلا– گزارش داده دلاری‌هایش روز دوشنبه ۰٫۴۴ درصد افزایش یافته و به ۱۰۵۰٫۰۱ تن رسیده است؛ رقمی که نسبت به موجودی ۱۴۵،۴۳ تن در روز جمعه رشد قابل توجهی نشان می‌دهد. این افزایش بیانگر آن است که سرمایه‌گذاران همچنان به طلا به‌عنوان پناهگاه امن نگاه می‌کنند، حتی در شرایطی که قیمت‌ها نوسان دارد. این تحولات نشان می‌دهد بازار فلزات گرانبه‌ا در حال حاضر تحت فشار ترکیبی از سیاست‌های پولی آمریکا، انتظارات تورمی و تغییرات در جریان نقدینگی جهانی قرار دارد؛ شرایطی که ریسک خرید طلا و سکه را برای سرمایه‌گذاران خرد بیش از پیش برجسته می‌کند.

■ **آینده بازار جهانی طلا:** چشم‌انداز کاهش قیمت اونس آینده بازار جهانی طلا در حالی با پرسش‌های جدی

افزایش سوداوراق خزانه‌داری آمریکا بازار جهانی طلا را در مسیر اصلاح نزولی قرار داد

همراه شده که این فلز گرانبه‌ا پس از جهش‌های اخیر و رسیدن به بالاترین سطح ۶ هفته‌ای، اکنون در معرض فشارهای تازه‌ای قرار دارد. بسیاری از تحلیلگران بر این باورند بازار در ماه‌های پیش‌رو وارد فاز اصلاحی خواهد شد؛ اصلاحی که ریشه اصلی آن در افزایش بازدهی اوراق خزانه‌داری آمریکا نهفته است. هرچه نرخ‌های بهره و سود اوراق بالاتر رود، جذابیت طلا به عنوان دارایی بدون سود کاهش می‌یابد و سرمایه‌گذاران ترجیح می‌دهند نقدینگی خود را به سمت بازارهای با بازدهی تضمین‌شده منتقل کنند. این جابه‌جایی سرمایه، فشار نزولی مستقیمی بر قیمت اونس وارد خواهد کرد. از سوی دیگر، اگر فدرال رزرو برخلاف انتظار بازار، کاهش نرخ بهره را به تعویق بیندازد یا با سرعتی کمتر از پیش‌بینی‌ها عمل کند، طلا بخش مهمی از حمایت روانی خود را از دست خواهد داد. در چنین شرایطی جریان نقدینگی به سمت سهام و اوراق حرکت می‌کند و بازار طلا با خروج سرمایه مواجه می‌شود. عامل دیگری که می‌تواند روند نزولی قیمت طلا را تشدید کند، کاهش تقاضا در صندوق‌های سرمایه‌گذاری مبتنی بر طلا (ETF) است. اگر ورود سرمایه به این صندوق‌ها کند یا حتی خروج سرمایه آغاز شود، فشار عرضه در بازار جهانی افزایش خواهد یافت و قیمت‌ها ناگزیر تعدیل می‌شوند.